

यस भित्र

१. ब्लक विकास कार्यक्रम
२. ऋप काटिंग
३. संचालित कार्यक्रमको अवस्था
४. खाद्यान्न/तरकारी/फलफूल उत्पादन प्रदर्शन
५. पाक्षिक खुद्र मूल्य संकलन
६. काउली तथा बन्दा बालीका मुख्य रोगहरू
७. काउली तथा बन्दा बालीका मुख्य किराहरू

प्रकाशक

प्रदेश सरकार

भूमी व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास नर्देशनालय

कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुङ्गा

प्रदेश नं. १

कर्यक्षेत्र: ओखलढुङ्गा

टोल फ्रि नं. १६६००३७५२०००

फोन नं. ०३७-५२०१३०

ईमेल ठेगाना: akcokhaldhunga@gmail.com

१. ब्लक विकास कार्यक्रम

आ.व.०७७/७८ को ब्लक विकास कार्यक्रमको मिति २०७७/०५/०२ र २०७७/०६/१८ गते प्रकाशित सूचना अनुसार प्राप्त प्रस्ताव उपर जिल्ला परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समितिको सिफारिस र भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय प्रदेश नं. १ बिराटनगरबाट प्रस्ताव स्वीकृत भइ आएको हुँदा तपशिलका प्रस्ताव अनुसार ब्लक संचालनार्थ बाली तथा क्षेत्र छनोट भएको छ ।

क्र.स.	आवेदक संस्थाको नाम	ठेगाना	बाली
१	श्री केर्बेटार मिश्रित कृषक समूह	सुनकोशी-९ ककनी	आलु
२	श्री धर्मानन्द कृषि फर्म	चम्पादेवी-१ पुनटार	आलु
३	श्री सोती कृषक समूह	मोलुंग-५ प्राप्चा	प्लास्टिक घरमा तरकारी खेति
४	श्री मिलिजुली कृषि सहकारी संस्था लि.	सुनकोशी-१ बलखु	आँप
५	श्री प्रगतिशील कृषक समूह	चिशंखुगढी-६ भदौरे	मकै

२. ऋप काटिंग

मंसिर महिनामा धान बालीको ऋप काटिंग गर्ने कार्य भएको छ । वर्षे धान जिल्लाको कुल ४४०३ हेक्टरमा लगाइएको थियो उक्त क्षेत्रफलबाट कुल उत्पादन १३२०९ मे.टन भएको छ । यस वर्ष धानको जिल्लाको धानको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर ३.३ मे.टन रहेको छ । गत वर्षको तुलनामा यो वर्ष मौसमको अनुकूलताले गर्दा धानको उत्पादनमा वृद्धि भएको छ ।

३.संचालित कार्यक्रमको अवस्था

आ.व.२०७७/७८ को स्विकृत वार्षिक कार्यक्रममा निरन्तरता पाएर कार्यक्रम सम्झौता गरिएका कार्यक्रमहरुमा युवा लक्षित च्याउ, मह, तरकारी उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरेका मानेभन्ज्यांग गा.पा. वडा नं. ५ का तारा श्रेष्ठ, सुनकोशी गा.पा. वडा नं. ५ का सन्तोष कुमार खत्री, सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं. ८ का निमछिरिङ्ग तामाङ्ग र खिजिदेम्बा गा.पा. वडा नं. ८ का तेन्जी शेर्पाले कार्य सम्पन्न गर्नु भएको छ । यस महिना कार्य सम्पन्न गरि भुक्तानी लिने कृषकको संख्या चार रहेको छ । अन्य सम्झौता गरेका कृषकहरुले कार्य गरिरहेका छन ।

४. खाद्यान्न/तरकारी/फलफूल उत्पादन प्रदर्शन

मोलुङ गा.पा. वडा नं. ५ प्राचामा १ रोपनी क्षेत्रफलमा धवलागिरी, गौतम, WK-1204 र स्थानीय जातको गहुँ बालीको जातिय प्रदर्शन संचालन गरियो ।

५. पाक्षिक खुद्र मूल्य संकलन

विगतका महिनामा जस्तै यस महिना पनि ओखलढुंगा बजारबाट पाक्षिक खुद्र मूल्य संकलन गर्ने काम गरियो । मंसिर महिनाको बजारमूल्य औसतमा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सि.नं.	बस्तुको नाम	इकाई	औषत मूल्य				
१	चामल मोटो	के.जी.	41	१५	केराउ सानो	के.जी.	0
२	चामल मध्यम	के.जी.	52	१६	तोरीको तेल	लिटर	188
३	चामल मसिनो	के.जी.	61	१७	भटमासको तेल	के.जी.	182
४	च्युरा ताईचूड	के.जी.	77	१८	घ्यु खारेको	माना	0
५	च्युरा स्थानीय	के.जी.	0	१९	वनस्पति घ्यु	के.जी.	0
६	गहुँको पिठो	के.जी.	68	२०	कुखुराको मासू	के.जी.	350
७	मासको दाल	के.जी.	155	२१	खसिको मासू	के.जी.	740
८	रहरको दाल	के.जी.	0	२२	रांगाको मासू	के.जी.	400
९	मुगीको दाल	के.जी.	0	२३	सुगूरको मासू	के.जी.	350
१०	मूसूरोको दाल	के.जी.	120	२४	माछा	के.जी.	0
११	भटमास	के.जी.	155	२५	कूखुराको फुल	गोटा	15
१२	चना ठूलो	के.जी.	122	२६	दूध	लिटर	80
१३	चना सानो	के.जी.	0	२७	चिनी	के.जी.	88
१४	केराउ ठूलो	के.जी.	112	२८	आलू रातो	के.जी.	110
				२९	आलू सेतो	के.जी.	106
				३०	गोलभेडा ठूलो	के.जी.	130

३१	गोलभेडा सानो	के.जी.	0	४२	सूकेको प्याज	के.जी.	150
३२	बन्दाकोपी	के.जी.	61	४३	सूकेको लसून	के.जी.	268
३३	काउली तराई	के.जी.	0	४४	अदूवा	के.जी.	114
३४	काउली पहाड	के.जी.	120	४५	सूकेको खूर्सानी	के.जी.	0
३५	मटर कोसा	के.जी.	0	४६	हरियो खूर्सानी	के.जी.	200
३६	परवल	के.जी.	0	४७	धन	के.जी.	0
३७	भेडे खूर्सानी	के.जी.	0	४८	मकै	के.जी.	0
३८	आंप	के.जी.	0	४९	गहु	के.जी.	0
३९	सून्तला	के.जी.	0	५०	कोदो	के.जी.	0
४०	स्याउ	के.जी.	238	५१	गहत	के.जी.	0
४१	केरा	दर्जन	132	५२	राजमा		0

६. काउली तथा बन्दा बालीका मुख्य रोगहरू

रोगको नाम	लक्षण	व्यवस्थापन
डाठ कुहिने रोग	यो रोग स्केलेरोटीनिया स्क्लेरी सीयरम भन्ने ढुसिबाट लाग्दछ । काउली तथा बन्दाको डाँठमा पानीले भिजे जस्तो सानो खैरो रंगका थोप्लाहरू देखापर्दछन् । डाँठको चारै तिर सेतो धागो वा जाली जस्तो ढुसी उम्रेर घेरा पाउँ जान्छ । डाँठको माथिल्लो भाग तिर पनि सेतो ढुसि देखिन थाल्दछ । विस्तारै डाठ कुहिन थाल्दछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • खेत बारि सफा राख्ने • रोग मुक्त बेंना, घुम्ती वालीको प्रयोग गर्ने • निकासको राम्रो प्रबन्ध गर्ने • क्याप्टान वा थिराम वा बेभिष्टिन २ ग्राम प्रति किलोका दरले बीउ उपचार गरेर मात्र रोप्ने गर्नु पर्दछ ।
डाउनी मीलड्यू	यो पोरोनोस्पोरा पारासटिका नामको ढुसिबाट लाग्दछ । पातको माथिल्लो सतहमा पहेला दागहरू देखा पर्दछन् र तल्लो सतहमा ढुसी जिबाणु हरू सेता धुलोका कणहरू कपास जस्तै फैलिन्छ ।	<ul style="list-style-type: none"> • क्याप्टान वा थाइराम वा बेभिष्टिन २ ग्राम प्रति किलोका दरले बीउ उपचार गरेर मात्र रोप्ने गर्नु पर्दछ । • रोग अवरोधक जात वा रोग सहन सक्ने जात लगाउने • अन्नवाली सगुँ घुम्तीवाली लगाउने , • काराथेन २-३ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाउने र बोट विरुवाहरूमा तलदेखि माथिसम्म राम्ररी भिज्ने गरी यसलाई रोगी विरुवाको अवस्था हेरी ५-७ दिनको फरकमा

		स्प्रे गर्ने ।
कालो कुहिने वा सङ्गे रोग	यो रोग जोन्थोमोनास क्याम्पेस्ट्रीप भन्ने शांकाणुबाट लाग्दछ । रोग पातको किनाराबाट शुरु भएको कालो कुहिने रोग रोगको भि आकारका पहेलो दाग हरू देखा पर्दछन् । मुख्य नसा र उप नसा विस्तारै पहेलिदै जान्छ र पछि डौँठ पनि कुहिन जान्छ ।	<ul style="list-style-type: none"> • रोग अवरोधक जात वा रोग सहन सक्ने जात लगाउने । • छिप्पिएको बेना प्रयोग गर्ने । • अन्नवाली सगुँ घुम्तीवाली लगाउने , • रोग निरोधक जात लगाउने , • टाटामास्ता २ एम एल, स्टेप्टोसाईक्लीन १ एम एल १ लि पानीमा मिसाई छर्ने ।
बेर्ना कुहिने रोग	यो रोग पीथियम जातको टुसीवाट लाग्दछ । रोपेको बीउ टुसाउने वित्तिकै माटो भित्रै वा उम्री सकेको विरुवा भित्र कुहिएर मर्दछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • रोग मुक्त बेना प्रयोग गर्ने निकासको राम्रो प्रवन्ध गर्ने, • अग्लो डयाड बनाउने । • घुम्ती वालीको मिश्रीत वाली , बहुवाली प्रयोग गर्ने • क्याप्टान वा थाइरम २.५ ग्राम प्रति कीलोका दरले बीउ उपचार गर्नु पर्दछ । • नसीरि बनाउने ठाउँमा जग्गा तयार गर्दा प्रति बर्गमिटर १ ग्राम बेभिष्टिन प्रति १ लिटर पानीमा घोली माटोको उपचार गर्नु पर्दछ ।

७. काउली तथा बन्दा बालीका मुख्य किराहरु

किराको नाम	पहिचान	क्षतिको लक्षण	व्यवस्थापन विधि
फेदकटुवा	यसको लाभे धवासे रंगको ४०-४३ मी.मी जीउमा अस्टपस्ट धर्साहरु हँदा गुजिल्टीने हुन्छ	यसको लाभे अवस्थाको कीराले काउली तथा बन्दा तरकारी वालीलाई विगार गर्दछ । यसले राती फेद काट्छ र	<ul style="list-style-type: none"> • खेतबारी सफा राख्ने र काउली तथा बन्दा बेर्ना सार्नु अघि माटोलाई क्लोरोडेन ५% धुलोले प्रति रोपनी १ के.जी को दरले उपचार गर्ने ।

		माटो मुनी गएर लुकेर बसेको हुन्छ ।	<ul style="list-style-type: none"> मालाथीयन ५ के.जी वा सुमीथायन वा थायोडेन २ एम्.एल् १ लि. पानीमा राखी स्प्रे गर्ने ।
बन्दाको पुतली	यो लाभ्रेको ढाडमा ३ वटा पहेला धर्साहरू र स-साना रौ हुन्छन् ।	यसको लाभ्रेले पात खाई क्षती पुउँदछ । यसले पातलाई खाई नडग्याई दिन्छ र काउली,बन्दामा प्वाल पार्दछ । यीनका पात मुनी पहेला फुलहरू झुप्पा झुप्पामा पार्दछ र लाभ्रेहरू पनि झुप्पामा बसी पात खाइरहेको देखिन्छन् ।	<ul style="list-style-type: none"> कीराका पहेला फुल र लाभ्रेहरूलाई जम्मा गरि नष्ट गर्ने । पुतलीहरूलाई हाते जालीले पक्रेर नष्ट गर्ने । किराको प्रकोप बढी भएमा साइपरमेथ्रिन १०%EC १ मि.ली.प्रति लिटर पानीमा बनाएको झोल छर्ने ।
एफिड	बयस्क लाही सानो, हरियो, पहेलो मिसिएको हरियो अथवा कालो रंगको हुन्छ ।	हरियो रंगको नरम बयस्क र बच्चा कीराले पात डाँठमा बसि रस चुस्दछ र क्षती पुऱ्याउदछ । पातहरू खुम्चीएका हुन्छन् । यसले बिरुवामा भाइरस रोग पनि ल्याउँदछ ।	<ul style="list-style-type: none"> लाही कीराहरू देखिना साथ मालाथीयन ५० ई.सी. प्रति लिटर पानीमा १ मि.लि को झोल वा नुभान प्रति १.५ लिटर पानीमा १ मि.लि वा रोगर ४० ई.सी. प्रति ४ लिटर पानीमा ५ मि.लि वा थायोडान ३५ ई.सी. प्रति लिटर पानीमा १.५ मि.लि. को झोलले बोट उपचार गर्ने । यदि ४-५ दिनमै फल टिप्नु पर्ने अवस्था छ भने नुभानको प्रयोग उपयुक्त हुन्छ ।
इटबुट्टे पुतली	बयस्क पुतली खैरो रङ्गको हुन्छ । पखेटाको भित्रि किनारामा सेतो त्रिकोणाकार तिनवटा चिन्हहरू हुन्छन् । पुतली बसेको बेला उक्त चिन्हहरू मिलेर इँटको आकार बन्दछ ।	पातको हरियो भाग खाइदिनाले पातहरू हरियो झिल्ली जस्तो बन्दछ । प्रकोप बढी भएमा बिरुवाको सम्पूर्ण पातहरू नष्ट भइ बढ्न सक्दैनन् ।	<ul style="list-style-type: none"> फुलकोबी समुहका बाली गोलभेडासंगै लगाउने । प्राकृतिक शत्रुहरू जस्तै कोटेसिया प्लुटेली,कमिला,माकुरा, चरा आदिको संरक्षण गर्ने । यसको आकर्षण ल्यूरको प्रयोग गर्ने । इमामेक्टीन बेन्ज्वाइट ५% ०.५ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्ने ।

प्रदेश सरकार
भूमी व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास नर्देशनालय
कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुङ्गा
प्रदेश नं. १
कर्यक्षेत्र: ओखलढुङ्गा

.....
.....